

HUQUQBUZARLIKLARNI BARVAQT OLDINI OLISH FAOLIYATI

IIV Akademiyasi kursanti
Absalomov Eldor O'ktam o'g'li

Annotatsiya

Mazkur maqolada huquqbuzarliklarni barvaqt oldini olish faoliyatining mazmun-mohiyati, uning asosiy yo'nalishlari, tashkiliy-huquqiy asoslari va samaradorligini oshirish usullari yoritilgan. Xususan, jinoyatchilikning ijtimoiy sabablari, profilaktik ishlar samaradorligini oshirish yo'llari hamda turli sohalar bilan hamkorlikning ahamiyati tahlil qilingan. Maqolada mavjud qonunchilik bazasiga tayanilgan holda amaliy tavsiyalar ham berilgan.

Kalit so'zlar: huquqbuzarlik, barvaqt oldini olish, jinoyatchilik profilaktikasi, mahalla, yoshlar bilan ishlash, ichki ishlar organlari, ijtimoiy xavfsizlik.

Annotation

This article explores the concept of early prevention of offenses, covering its core directions, legal-organizational foundations, and methods to enhance its effectiveness. It analyzes the social causes of criminal behavior, ways to improve preventive work, and the significance of inter-sectoral cooperation. The article also offers practical recommendations based on existing legislation in Uzbekistan.

Keywords: offense, early prevention, crime prevention, community, youth engagement, internal affairs bodies, social security.

Kirish

Huquqbuzarliklar – jamiyat barqarorligi, tinchligi va xavfsizligiga tahdid soluvchi salbiy holatlardan biridir. Ularning oldini olish har qanday davlatning ichki siyosatida ustuvor yo'nalish sanaladi. Ayniqsa, huquqbuzarliklarni barvaqt aniqlash va oldini olish faoliyati jinoyatchilikka qarshi kurashda eng samarali vositalardan biri hisoblanadi. Ushbu maqolada barvaqt oldini olish konsepsiyasi, uning shakllari, asosiy yo'nalishlari, hamkorlik mexanizmlari va takomillashtirish bo'yicha takliflar keng yoritiladi.

Asosiy qism**1. Huquqbuzarliklarni barvaqt oldini olish tushunchasi**

Barvaqt oldini olish – bu jinoyat sodir etilishidan ilgari uning sabablari, sharoitlari va ehtimoliy sodir etuvchilari aniqlanib, tegishli choralar ko'rilishidir. Bu profilaktika faoliyatining faol va tizimli shakli bo'lib, jinoyat sodir bo'lishining oldini olishga yo'naltirilgan.

2. Huquqbuzarliklarni barvaqt oldini olishning asosiy yo'nalishlari

- Ijtimoiy xavf tug‘diruvchi shaxslar ustidan nazorat;
- Yoshlar bilan manzilli ishlash;
- Oila va mahalla muhitini barqarorlashtirish;
- Ta’lim muassasalarida tarbiyaviy ishlarni kuchaytirish;
- Axborot texnologiyalari orqali kuzatuv va monitoring olib borish.

3. Tashkiliy-huquqiy asoslar

O‘zbekiston Respublikasida jinoyatchilikning oldini olishga oid bir qator qonun hujjatlari mavjud, jumladan:

- “Ichki ishlar organlari to‘g‘risida”gi Qonun;
- O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-oktabrdagi PQ–4886-son qarori;
- Jinoyatchilikka qarshi kurash bo‘yicha Davlat dasturlari.

4. Hamkorlikda olib boriladigan faoliyat

Barvaqt oldini olish faqat huquq-tartibot organlarining ishi emas, balki quyidagi subyektlar ham faol ishtirok etadi:

- Mahalla faollari va jamoatchilik;
- Ta’lim muassasalari;
- Fuqarolik jamiyati institutlari;
- Ombudsman va nodavlat tashkilotlar;
- Diniy idoralar va psixologik markazlar.

5. Faoliyat samaradorligini oshirish yo‘llari

- Maqsadli ma’lumotlar bazasini yaratish;
- Raqamlashtirish va sun’iy intellektdan foydalanish;
- Profilaktik suhbatlar va psixologik yordam xizmatlarini kengaytirish;
- Mahallalarda “xavfsizlik profilaktikasi” guruhlarini tuzish;
- Internet makonida jinoyatga moyil kontentlar ustidan nazoratni kuchaytirish.

Xulosa

Huquqbuzarliklarni barvaqt oldini olish – bu nafaqat jinoyatchilikka qarshi kurashning zamonaviy va samarali usuli, balki fuqarolarning huquqiy ongi va madaniyatini yuksaltirishga qaratilgan umumxalq harakatidir. Ushbu faoliyatni tizimli yo‘lga qo‘yish, tegishli subyektlar hamkorligini kuchaytirish va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish orqali jamiyatdagi ijtimoiy xavfsizlikni ta’minlash mumkin.